

ชมรมผู้รับพระราชทานทุนมูลนิธิอานันทมหิดล จัดทำหนังสือนิทาน "หิวหวานลดไฟ ไรฝุ่น PM2.5" สื่อสารปัญหาไฟฟ้า-เผาในที่โล- -ฝุ่นเมือง

นำเสนอเมื่อ : 7 ส.ค. 2569

เมื่อเร็วๆ นี้ ชมรมผู้รับพระราชทานทุนมูลนิธิอานันทมหิดล ร่วมกับพันธมิตร ได้จัดทำหนังสือนิทานชุด "หิวหวานลดไฟ ไรฝุ่น PM2.5" ที่ประกอบด้วยหนังสือ 3 เล่ม คือ 1) ไฟป่า นากลัวจิง 2) ไฟนา อายากอนะ และ 3) ฝุ่นเมืองเรื่องใหญ่ สื่อสารถึงปัญหา "ไฟฟ้า-การเผาในที่โล่ง-ฝุ่น PM2.5" เพื่อให้เด็กและประชาชนได้เข้าใจผ่านรูปแบบนิทานภาพ โดยมุ่งสร้างความตระหนักตั้งแต่วัยเยาว์เกี่ยวกับผลกระทบต่อสุขภาพ สิ่งแวดล้อม และคุณภาพชีวิต รวมทั้งปลูกฝังพฤติกรรมลดการเผาและลดมลพิษทางอากาศ ในอีกมุมหนึ่งหนังสือชุดนี้ได้สะท้อนแนวคิด "การแก้ปัญหาฝุ่น" ไม่ใช่เพียงเรื่องนโยบายหรือวิทยาศาสตร์ แต่ต้องเริ่มจากการสื่อสารสาธารณะและการศึกษา โดยเฉพาะกับเด็ก ซึ่งเป็นกำลังสำคัญในอนาคต

ผศ.สพ.ญ.ดร. วรพुरु สุขุมาวาสี ผู้รับพระราชทานทุนมูลนิธิอานันทมหิดล แผนกสัตวแพทยศาสตร์หัวหน้าโครงการผลิตนิทานสำหรับเด็กปฐมวัย เพื่อเสริมสร้างเด็กไทยและในภูมิภาคให้ช่วยลดฝุ่นควันจากการเผาและยานพาหนะ และอาจารย์ประจำคณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กล่าวว่า "หนังสือนิทานภาพชุด "หิวหวานลดไฟ ไรฝุ่น PM2.5" จัดทำขึ้นเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาฝุ่นควัน PM2.5 และแหล่งกำเนิดมลพิษที่สำคัญของประเทศไทย โดยเฉพาะจากการเผาป่า การเผาภาคการเกษตร และมลพิษจากยานพาหนะในเมือง โดยมีตัวละครหลักในการเล่าเรื่องเป็น "นกหิวหวานใหญ่สีดำ" ซึ่งเป็นสัตว์สัญลักษณ์ประจำอุทยานแห่งชาติแมปิง และการรวมกันปกป้องประเทศจากปัญหาไฟและฝุ่น จุดประสงค์หลักของหนังสือเป็นการให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแหล่งกำเนิดฝุ่นควันจากการเผาในที่โล่ง และจากยานพาหนะ ซึ่งแนวคิดที่สำคัญคือการสื่อสารเรื่องสิ่งแวดล้อมให้ "เด็กเข้าใจได้ง่าย" ผ่านนิทานภาพ ตัวละคร และภาษาที่เหมาะสมกับวัย เพื่อปลูกฝังจิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อมตั้งแต่วัยเด็ก ซึ่งเป็นการแก้ปัญหาระยะยาว

โครงการฯ นี้ยังสะท้อนการทำงานแบบสหวิชาชีพ ด้วยความร่วมมือจากหลายองค์กร อาทิ ชมรมผู้รับพระราชทานทุนมูลนิธิอานันทมหิดล, สำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ (สสส.), กรุงเทพมหานคร, มูลนิธิหนังสือเพื่อเด็ก, คณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, สมาคมอนุบาลศึกษาแห่งประเทศไทยในพระราชูปถัมภ์ฯ, กลุ่ม Unite Thailand และหน่วยงานวิชาการด้านสุขภาพและสิ่งแวดล้อม โดยคาดหวังให้หนังสือชุดนี้ได้เป็น "สื่อการเรียนรู้ด้านสิ่งแวดล้อม" สำหรับเด็กและเยาวชนไทย มีบทบาทที่สำคัญ เช่น ช่วยให้เด็กเข้าใจปัญหา PM2.5 และสาเหตุของฝุ่นควันอย่างง่าย รวมถึงเรื่องสิ่งแวดล้อม ผ่านภาษาที่เหมาะสมกับวัย ปลูกฝังพฤติกรรมลดการเผาและใส่ใจสิ่งแวดล้อม ใช้นิทานการเรียนรู้และประกอบการเรียนในโรงเรียน ศูนย์เด็กเล็ก และในครอบครัว กระตุ้นให้เด็กนำความรู้ไปบอกและสื่อสารต่อกับคนในบ้านและชุมชน ส่งเสริม "environmental literacy" หรือความรู้ด้านสิ่งแวดล้อมตั้งแต่วัยปฐมวัย เชื่อมโยงความรู้ด้านสุขภาพ สิ่งแวดล้อม และความรับผิดชอบต่อสังคม ส่งเสริมการเรียนรู้แบบ problem-based learning จากปัญหาจริงของประเทศไทย และหนังสือยังช่วยทำให้เรื่อง PM2.5 ซึ่งเป็นเรื่องค่อนข้างซับซ้อน กลายเป็นเรื่องใกล้ตัวและจับต้องได้สำหรับเด็กไทย"

ด้าน คุณเรืองศักดิ์ ปิ่นประทีป (ต๊อบปอง) กรรมการผู้จัดการ มูลนิธิหนังสือเพื่อเด็ก และผู้เขียนหนังสือ ได้กล่าวว่า "ปัญหาเรื่องไฟฟ้า ไฟนา และฝุ่นเมือง ได้ส่งผลกระทบต่อทุกคนที่อยู่ในสังคม การทำหนังสือภาพสำหรับเด็ก เป็นเหมือนช่องทางสื่อสารให้กับผู้ที่ได้รับผลกระทบ

และถือเป็นโอกาสที่ดีเพราะทำให้ทุกคนได้รับประโยชน์ คือได้รู้เท่าเห็นทันจากมลพิษ จะได้ปฏิบัติตัวได้ถูกต้อง และยังสะท้อนปัญหาไปถึงตัวผู้ก่อเหตุ นอกจากนี้ยังทำให้เด็กและเยาวชนได้เรียนรู้เรื่องยากได้ง่ายขึ้น เพราะนักเขียนได้แปลงเรื่องเนื้อหาวิชาการ ออกมาเป็นตัวการ์ตูน จึงทำให้เข้าใจง่ายผ่านเนื้อเรื่องที่ขบขัน หรือตัวละครที่เป็นตัวแทนของเขา และยังเป็นการสื่อสารแบบตรงไปตรงมา ทำให้เข้าใจถึงโทษที่จะได้รับทั้งต่อตัวเองและครอบครัว หรือทำให้ผู้อื่นเกิดทุกข์จากความประมาท ที่ส่งผลต่อสภาพแวดล้อมและทำให้เกิดปัญหาในระยะยาว โดยสิ่งที่คาดหวังว่าเยาวชนจะได้รับคือ 1. ตระหนักรู้ และป้องกันตัวได้ในฐานะผู้ได้รับผลกระทบ 2. ส่งผลกระทบไปยังคนในครอบครัว และสังคมของผู้ก่อเหตุ และ 3. ตัวผู้ก่อเหตุได้อ่านก็จะทราบถึงผลกระทบที่ตามมา

สำหรับเทคนิคในการเขียนหนังสือนั้น เป็นการเขียนโดยใช้กลอนโบราณ เนื่องจากกลุ่มเป้าหมายเป็นเด็กเล็ก หนังสือที่จะทำให้เขาเรียนรู้ได้จะต้องผ่าน 5 กิจกรรมที่ประกอบด้วยอ่าน ท่อง ร้อง เล่น และเล่น ซึ่งจะทำให้เด็กมีความสุขจากการอ่านหนังสือ และทำให้เกิดประโยชน์คือเขาเข้าใจในสิ่งที่ต้องการสื่อสาร เป็นการทำให้เรื่องยากให้เป็นเรื่องง่าย ผ่านกระบวนการจารีตฉันทักษะ สัมผัส สวรรค์ สอนสมาธิให้เด็กนั่งเป็นเย็นได้ มีจังหวะในการฟัง รู้สึกเพลิดเพลินมากกว่าการอ่านร้อยแก้ว”

เมื่อปี 2567 โครงการผลิตหนังสือนิทานฯ ได้จัดพิมพ์หนังสือเป็นจำนวนกว่า 3,000 เล่ม โดยได้รับการสนับสนุนจากชมรมผู้รับพระราชทานทุนฯ สสส. และกรุงเทพมหานคร เพื่อนำไปแจกฟรีให้กับโรงเรียน นักเรียนชั้นอนุบาล-ประถมศึกษา หอสมุดต่างๆ และประชาชนผู้สนใจ โดยเมื่อวันที่ 28 มีนาคม 2567 มีการเปิดตัวหนังสือนิทานและมีการเสวนาในงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติครั้งที่ 52 และสัปดาห์หนังสือนานาชาติครั้งที่ 22 มีวิทยากร 4 ท่าน ได้แก่ ดร. เจน ชำญนรงค์ อดีตประธานผู้รับพระราชทานทุนฯ และรองประธานสมาคมหายใจกรุงเทพ คุณเรืองศักดิ์ ปิ่นประทีป นักเขียน รศ.ดร. ศิริมา ปัญญาเมธิกุล รอง ผอ. ฝ่ายวิชาการ ศูนย์วิชาการเพื่อขับเคลื่อนการป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษอากาศ (ศวอ.) คุณลภัสสรดา เสาหะสกุล นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการ กองจัดการคุณภาพอากาศและเสียง สำนักสิ่งแวดล้อม กรุงเทพมหานคร และ ผศ.สพ.ญ.ดร. วรพร สุขุมาวาสี หัวหน้าโครงการฯ และผู้ดำเนินการเสวนา

ต่อมาจนถึงปี 2568 ทางชมรมฯ ได้มีการระดมทุนโดยให้ออกัสประชาชนร่วมบริจาคทุนทรัพย์สนับสนุนการจัดพิมพ์หนังสือนิทานเพิ่มเติมเพื่อนำไปแจกให้กับโรงเรียน หอสมุดต่างๆ ผ่านทางเว็บไซต์ www.taejai.com โดยผู้สนใจสามารถสแกนอ่านหนังสือได้ฟรีจาก QR code ได้ตั้งแต่วันนี้เป็นต้นไป